

Праграмы дапамогі Еўрапейскага Саюза і супрацоўніцтва Беларусі з ЕС

Дадзены буклет распрацаваны пры фінансавай падтрымцы Еўрапейскага Саюза.

Дадатковую інфармацыю можна атрымаць на вэб-сайце Прадстаўніцтва Еўрапейскай Камісіі ў Беларусі <http://www.delbl.ec.europa.eu> ці Прадстаўніцтва Еўрапейскай Камісіі ва Украіне: <http://ec.europa.eu/delegations/ukraine>

«Праграмы дапамогі Еўрапейскага Саюза і супрацоўніцтва Беларусі з ЕС»,
2009 г., 32 с., ISBN 978-92-79-13416-6

Тыраж: 3000 экзэмпляраў
Падпісана ў друк: 09.09.2009
Друк: AAT FGL Energy

© Прадстаўніцтва Еўрапейскай Камісіі ва Украіне

ШТО ТАКОЕ ЕЎРАПЕЙСКИ САЮЗ: ЯКАЯ ЯГО РОЛЯ Ў СУЧАСНЫМ СВЕЦЕ	2
Якія ж матывы еўрапейскай інтэграцыі?	2
Гісторыя стварэння Еўрапейскага Саюза	3
Інстытуты ЕС	4
Еўра – грашовая адзінка Еўропы	5
«Агульны еўрапейскі рынак»	5
ГІСТОРЫЯ АДНОСІН ЕС – БЕЛАРУСЬ	6
Гандлёвыя і эканамічныя адносіны	8
Прадстаўніцтва Еўрапейскай Камісіі ў Беларусі	9
ШТО ЕС МОЖА ДАЦЬ БЕЛАРУСІ?	9
КЛЮЧ ДА РОСКВІТУ – ЕЎРАПЕЙСКАЯ ПАЛІТЫКА СУСЕДСТВА	9
ЕС І БЕЛАРУСЬ КРОЧАЦЬ НАСУСТРАЧ АДЗІН АДНАМУ	14
ЧЫМ ВЫКЛІКАНАЯ ІНІЦЫЯТЫВА «УСХОДНЯГА ПАРТНЁРСТВА»?	14
ПРАГРАМЫ ДАПАМОГІ ЕС У БЕЛАРУСІ	16
Праграма тэхнічнай дапамогі TACIS	17
Еўрапейскі інструмент суседства і партнёрства	18
ПРЫКЛАДЫ ПРАЕКТАЎ ЕС У БЕЛАРУСІ	20
1. Садзейнічанне больш шырокаму прымяненню міжнародных стандартаў у галіне правоў чалавека ў працэсе выканання правасуддзя ў Рэспубліцы Беларусь	20
2. Падтрымка навакольнага асяроддзя і ўстойлівага развіцця ў Беларусі	22
3. Беларуска-украінска-малдаўская праграма па барацьбе з незаконным абаротам і гандлем наркатычнымі сродкамі, трэці этап (БУМАД-3)	24
4. Гарманізацыя тэхнічных стандартаў і практык нафтагазавага сектару ва Усходняй Еўропе і на Каўказе	26
5. «Белла Дзвіна – вандруючы праз межы, адкрываючы культуру, атрымліваючы асалоду ад прыроды рэгіёна Заходняя Дзвіна/Даўгава» («Белла Дзвіна»)	28
6. Умацаванне рэгіянальнага патэнцыяла па папярэджанні і рэагаванні на хімічныя аварыі з пагрозай трангранічных наступстваў у рэгіёне Беларусь – Латвія – Літва	30

ШТО ТАКОЕ ЕЎРАПЕЙСКИ САЮЗ: ЯКАЯ ЯГО РОЛЯ ў СУЧАСНЫМ СВЕЦЕ

Еўрапейскі Саюз — гэта не дзяржава, а ўнікальнае міжнароднае ўтварэнне. Першы крок у бок стварэння сучаснага Еўрасаюза быў зроблены ў 1951 годзе: ФРГ, Бельгія, Нідэрланды, Люксембург, Францыя, Італія падпісалі дамову аб заснаванні Еўрапейскага аб'яднання вугалю і сталі, з гэтай якога стала аб'яднанне еўрапейскіх рэсурсаў па вытворчасці вугалю і сталі, што паклала пачатак працэсу еўрапейскай эканамічнай інтэграцыі. Дамова была скіраваная на стварэнне агульнага рынку тавараў і паслугаў у галіне здабычы і вытворчасці вугалю і сталі, а таксама рэканструкцыю дзвюх базавых галінаў эканомікі і стварэнне ў Заходняй Еўропе стабільнай сацыяльна-эканамічнай сітуацыі.

За больш чым палову стагоддзя колькасць краін-членаў ЕС павялічылася з 6 да 27, стварыўшы тэрыторыю агульных каштоўнасцяў, вяршэнства права, высокіх стандартаў жыцця, адзінага рынку без межаў і з адзінай валютай. Пасля апошняга пашырэння Еўрапейскага Саюза ў 2007 годзе насельніцтва ЕС дасягнула амаль паўмільярда чалавек. Сёння ЕС займае трэцяе месца ў свеце па колькасці насельніцтва пасля

Кітая і Індыі. ЕС з'яўляецца найбуйнейшым імпарцёрам і экспарцёрам на планеце. Пры гэтым гандаль паміж краінамі-ўдзельніцамі складае дзве трэці аб'ёмаў гандлю ЕС. Каб забяспечыць выраўноўванне стандартаў жыцця ў розных краінах ЕС, на сельскую гаспадарку і развіццё рэгіёнаў ЕС з меншым дастаткам накіроўваецца амаль тры чвэрці бюджэту ЕС; амаль тры чвэрці работнікаў ЕС працуюць ў галіне паслуг.

Якія ж матывы еўрапейскай інтэграцыі?

Свайго кшталту «місіяй» Еўрапейскага Саюза стала распаўсюджванне ідэй ліберальнай дэмакратыі на ўсім еўрапейскім кантыненте. Яны грунтуюцца на імкненні да свабоды, дэмакратыі і гуманізму, а таксама прадугледжваюць вяршэнства закона, аб'ектыўнасць сродкаў масавай інфармацыі і незалежнасць судовай улады. Гэтыя ідэі Еўрапейскі Саюз распаўсюджвае на большую частку еўрапейскага кантыненту. Большасць урадаў і грамадзян дзяржаў-членаў ЕС мяркуюць, што ліберальная дэмакратыя — гэта іх выбар.

Стымулам для аб'яднання таксама паслужыла жаданне дасягнуць эканамічнага дабрабыту, эфектыўна адстойваць агульныя інтарэсы ў міжнародных (і перш за ўсё эканамічных) адносінах. Мір і свабода, росквіт і незалежнасць — вось тыя мэты, якія ставяць перад сабою дзяржавы-члены ЕС: (срп.3).

Главнымі дзівячымі мотывамі в процессе европейской интеграции является желание не допустить появления новых границ между странами.

Гісторыя стварэння Еўрапейскага Саюза

9 мая 1950 года

Міністр замежных спраў Францыі Рабер Шуман прапанаваў Францыі, Германіі і любой іншай еўрапейскай краіне аб'яднаць свае рэсурсы ў вуглездабываючай і сталеліцейнай прамысловасці.

1951 год

Краіны так званай «шасцёркі» — **Бельгія, Германія, Італія, Люксембург, Нідэрланды і Францыя** — падпісалі дамову аб стварэнні Еўрапейскага аб'яднання вугалю і сталі.

1957 год

Падпісаная дамовы аб стварэнні Еўрапейскай эканамічнай супольнасці (ЕЭС) і Еўрапейскай супольнасці па атамнай энергіі.

1973 год

Першая хваля пашырэння (да ЕЭС далучыліся **Вялікабрытанія, Данія і Ірландыя**).

1981 год

Другая хваля пашырэння (**Грэцыя**).

1986 год

Трэцяя хваля пашырэння (**Іспанія і Партугалія**).

1992 год

Падпісаная Дамова аб стварэнні Еўрапейскага Саюза (Маастрыхцкая дамова).

1995 год

Чацвёртая хваля пашырэння ЕС (**Аўстрыя, Францыя і Чэхія**).

2004 год

Пятая хваля пашырэння ЕС (да Еўрапейскага Саюза далучыліся адразу 10 краінаў: **Венгрыя, Кіпр, Латвія, Літва, Мальта, Польшча, Славакія, Славенія, Чэхія і Эстонія**).

2007 год

Шостая хваля пашырэння ЕС (**Балгарыя і Румынія**).

Інстытуты ЕС

Еўрапейскі Саюз уяўляе сабой інстытуцыянальны трохкутнік. Тры асноўныя структуры прыняцця рашэнняў у ЕС — гэта Еўрапейскі Парламент, Савет Еўрапейскага Саюза і Еўрапейская Камісія.

Савет Еўрапейскага Саюза прадстаўляе інтарэсы асобных дзяржаў-членаў, Еўрапейскі

Парламент забяспечвае законатворчы працэс, які закранае паўсядзённае жыццё грамадзян ЕС, а Еўрапейская Камісія прадстаўляе інтарэсы Еўрапейскага Саюза ў цэлым як аб'яднання.

Надзвычай важную ролю адыгрывае Еўрапейскі Савет, які, не маючы фармальнага статусу органа ЕС, прымае прынцыповыя рашэнні для Еўрапейскага Саюза (аб новых дамовах, аб бюджэце ЕС, аб прыняцці новых

Еўрапейскі Парламент

складаецца з дэпутатаў, выбраных еўрапейскімі грамадзянамі. Парламент бярэ ўдзел у прыняцці нормаў права ЕС (заканадаўчая функцыя) і ў працэдурцы прыняцця бюджэту ЕС (бюджэтная функцыя); сочыць за дзейнасцю ЕС (наглядальная функцыя).

Савет Еўрапейскага Саюза ці, неафіцыйна, «Савет Міністраў», надзелены шэрагам функцыяў як выканаўчай, так і заканадаўчай улады, а таму нярэдка разглядаецца як ключавы інстытут у працэсе прыняцця рашэнняў на ўзроўні Еўрапейскага Саюза; каардынуе агульную эканамічную палітыку дзяржаў, заключае міжнародныя дамовы ЕС, сумесна з Еўрапарламантам прымае бюджэт і распрацоўвае сумесную знешнюю палітыку і палітыку бяспекі.

Еўрапейская Камісія

— вышэйшы орган выканаўчай улады Еўрапейскага Саюза. Яна ініцыюе і распрацоўвае законы, ажыццяўляе рашэнні Савета ЕС, прадстаўляе ЕС на міжнароднай арэне — а гэта значыць, працуе ў інтарэсах Еўрасаюза як адзінага цэлага.

членаў і г. д.). У склад Еўрапейскага Савета ўваходзяць кіраўнікі дзяржаў і ўрадаў краін-членаў ЕС і Прэзідэнт Еўрапейскай Камісіі. Паседжанні Еўрапейскага Савета праводзяцца як мінімум двойчы на год. Еўрапейскі Савет вызначае сярэдне- і доўгатэрміновую стратэгію развіцця і функцыянавання Еўрапейскага Саюза, каардынуе напрамкі дзейнасці ЕС, а таксама вызначае асноўныя мэты дзейнасці Еўрапейскага Саюза на міжнароднай арэне.

Еўрапейскі Саюз мае таксама шэраг іншых структураў, якія адыгрываюць ключавую ролю ў функцыянаванні Еўрапейскага Саюза:

- **Суд Еўрапейскіх супольнасцяў** сочыць за захаваннем еўрапейскага заканадаўства, а **Суд аўдытараў** ажыццяўляе праверку фінансавай дзейнасці ЕС;
- **Камітэт па эканамічных і сацыяльных пытаннях** прадстаўляе грамадзянскую супольнасць, працадаўцаў і работнікаў;
- **Камітэт рэгіёнаў** прадстаўляе рэгіянальныя і мясцовыя органы ўлады;
- **Еўрапейскі інвестыцыйны банк** фінансуе інвестыцыйныя праекты ЕС і судзейнічае развіццю малога бізнесу пры падтрымцы Еўрапейскага інвестыцыйнага фонду;
- **Еўрапейскі цэнтральны банк** адказвае за еўрапейскую валютную палітыку;
- **Еўрапейскі Омбудсман** дзейнічае як незалежны пасярэднік паміж грамадзянінам і інстытутамі Еўрапейскага Саюза, разглядае скаргі грамадзян на недахопы кіравання і пралікі ў працы структур ЕС.

Адміністрацыйны цэнтр ЕС з лютага 1992 года знаходзіцца ў Бруселі. Тут размяшчаюцца цэнтральныя органы Еўрапейскага Саюза і штаб-кватэра НАТО.

Еўра — грашовая адзінка Еўропы

З 1 студзеня 2002 года больш за 300 мільёнаў еўрапейскіх грамадзянаў выкарыстоўваюць еўра як звычайны элемент паўсядзённага жыцця. Спатрэбілася толькі 10 гадоў, каб прайсці шлях ад Маастрыхцкай дамовы (люты 1992 года), што умацавала прынцыпы агульнай еўрапейскай валюты, да дня, калі банкноты і манеты ўвайшлі ва ўжытак у 12 краінах ЕС. Еўра замяніў валюты, якія былі для многіх краінаў шматвекавымі сімваламі і інструментамі іх нацыянальнага суверэнітэту, і стаў другой па значнасці сусветнай валютай. Еўра ўсё часцей выкарыстоўваецца пры міжнародных разліках паралельна з доларам ЗША.

На сённяшні дзень еўра дзейнічае ў 16 з 27 краін-членаў ЕС: Аўстрыі, Бельгіі, Германіі, Грэцыі, Ірландыі, Іспаніі, Італіі, Кіпры, Люксембургу, Мальце, Нідэрландах, Партугаліі, Славакіі, Славеніі, Фінляндыі і Францыі.

«Агульны еўрапейскі рынак»

Краінам ЕС спатрэбіўся пэўны час, каб пераадолець эканамічныя і палітычныя бар'еры і ператварыць «агульны рынак» у

Візіт Камісара ЕС Б. Феррэра-Вальднэр у Беларусь, чэрвень 2009 г.

сапраўдны адзіны рынак, у рамках якога могуць свабодна перамяшчацца людзі, тавары, паслугі, капітал. Фармальна стварэнне адзінага рынку было завершана ў канцы 1992 года.

Канцэпцыя эканамічнай інтэграцыі дзяржаў — членаў Еўрапейскага Саюза — «агульны еўрапейскі рынак» — уключае тры асноўныя элементы. Першы элемент — гэта мытны саюз, які ахоплівае ўвесь гандаль, прадугледжвае забарону імпартных і экспартных пошлінаў і любых збораў з раўназначным эфектам у гандлёвых адносінах паміж дзяржавамі-членамі, а таксама ўвядзенне агульнага мытнага тарифу і іх адносінах з трэцімі краінамі.

Другі элемент — развіццё канкурэнцыі і ўзаемадзеяння эканомік дзяржаў — членаў ЕС.

Трэцім элементам «агульнага рынку» з'яўляецца так званая «пазітыўная інтэграцыя», скіраваная не на разбурэнне эканамічных бар'ераў, а на правядзенне дзяржавамі-членамі праз органы Еўрапейскай супольнасці агульных падыходаў да рэалізацыі палітык у розных галінах: аграрнай, антыманапольнай, гандлёвай і г. д.

Адносіны ЕС — Беларусь пачалі фарміравацца адразу пасля прызнання Еўрапейскім Саюзам незалежнасці Беларусі ў 1991 годзе. Аднак пасля прэзідэнцкіх выбараў 1994 года ў Беларусі узровень адносін паміж ЕС і Беларуссю знізіўся. Пагадненне аб партнёрстве і супрацоўніцтве, падпісанае ў 1995 годзе паміж Еўрапейскім Саюзам і Беларуссю, не было ратыфікаванае і не ўступіла ў сілу з-за парушэння асноўных дэмакратычных правоў і свабодаў у краіне.

Будучыня адносінаў Мінска і Бруселя залежыць у значнай ступені ад далейшага развіцця ўнутрыпалітычнай сітуацыі ў Беларусі.

«Зараз усё будзе залежаць ад таго, ці адваротныя перамены, што адбываюцца ў Беларусі. Дыялог магчымы, калі з Мінска не прыйдуць кепскія навіны». Ч. Грант, палітолаг, дырэктар Цэнтра еўрапейскіх рэформаў, Вялікабрытанія.

Пашырэнне Еўрапейскага Саюза на Усход прывяло да таго, што зараз ён мае з Беларуссю агульную мяжу працягласцю ў некалькі соцень кіламетраў. Гэты факт напаяе новым зместам і новай энергіяй як еўрапейскую палітыку Беларусі, так і палітыку ЕС у адносінах да Беларусі. Уступленне ў ЕС бліжэйшых суседзяў Беларусі (Польшчы, Літвы, Латвіі) дае падставу выказаць надзею на пачатак новага этапу ўзаемадзеяння Беларусі з аб'яднанай Еўропай. Праблемы агульнай мяжы, пытанні экалогіі, гандлю, транзіту паміж ЕС і Расіяй проста немагчыма абмяркоўваць без удзелу беларускага боку.

Беларусь таксама зацікаўленая ў лібералізацыі ўзаемнага гандлю з Еўрасаюзам.

«Ужо створаныя перадумовы для выраўноўвання адносінаў паміж Беларуссю і ЕС, закладзеная база для ўзнаўлення паўнацэннага палітычнага дыялогу. Беларусь зацікаўленая ў супрацоўніцтве з ЕС у галінах узаемных інтарэсаў з упорам на эканамічны складнік». А. Кабякоў, намеснік Прэм'ер-міністра Беларусі.

Беларусь зацікаўленая ў супрацоўніцтве з ЕС у галінах узаемных інтарэсаў і асабліва — у эканоміцы.

На сённяшні дзень асновай узаемаадносінаў паміж ЕС і краінамі-суседзямі з'яўляюцца Пагадненні аб партнёрстве і супрацоўніцтве. Такое пагадненне было падпісанае з Беларуссю яшчэ ў 1995 годзе, але дагэтуль не было ратыфікаванае. Не ўступіла ў сілу і Часовае пагадненне аб гандлі, падпісанае ЕС і Беларуссю таксама ў 1995 годзе. Таму прынцыповае значанне ў будучым будзе мець укараненне праграмаў, мэтаі якіх з'явіцца стварэнне юрыдычнай асновы для гэтых дакументаў.

Аднак гэта не азначае поўнай адсутнасці кантактаў еўрапейскіх краінаў з Беларуссю. Па-першае, ЕС займае першае месца сярод імпарцёраў беларускай прадукцыі, а гандлёва-эканамічныя стасункі ў цэлым знаходзяцца на дастаткова высокім узроўні. Па-другое, ЕС выступае асноўным донарам тэхнічнай дапамогі афіцыйнаму Мінску: дзякуючы праграме Еўрапейскай палітыкі суседства (ЕПС) рэалізавана больш за 320 праектаў у розных галінах. Па-трэцяе, з 1993 года Беларусь з'яўляецца ўдзельнікам праграмы Еўрасаюза

«Тэмпус», скіраванай на садзейнічанне рэалізацыі сацыяльных і эканамічных рэформаў і развіццю сістэмаў вышэйшай адукацыі ў краінах-партнёрах ЕС (у тым ліку і ў сапраўдны момант — «Тэмпус IV» 2007—2013 гг.). Да 2006 года ЕС накіраваў на гэтую праграму больш за 12 млн. еўра, і такім чынам Беларусь заняла трэцяе месца па ўзроўні фінансавання сярод краін-удзельніц праграмы на пастсавецкай прасторы.

У апошні час еўрапейскія лідэры дэманструюць цікавасць да супрацоўніцтва ў эканамічнай сферы з Мінскам. У прыватнасці, важны той факт, што ў Беларусі (да пачатку сусветнага эканамічнага і фінансаванага крызісу) назіраўся працэс актыўнага эканамічнага росту: УВП павялічваўся на 10—11% у год, рост заробкаў — на ўзроўні 15%, спрошчана падатковая сістэма. Асноўная частка прадпрыемстваў яшчэ не прыватызаваная, у хуткім часе плануецца рэалізацыя шэрагу эканамічных рэформаў. Пры гэтым на беларускім рынку амаль адсутнічаюць міжнародныя акторы, за выняткам Расіі. Усе гэтыя фактары, бясспрэчна, цікавыя еўрапейскім інвестарам і ЕС у цэлым. Беларусь валодае велізарным патэнцыялам для рэалізацыі прыватных ініцыятыў, што адкрывае новыя магчымасці для міжнароднага супрацоўніцтва.

Геапалітычнае становішча Беларусі дае магчымасць развіваць транзітную сферу, прычым як транспартную (аўтамабільныя і чыгуначныя шляхі), так і трубаправодную (газ і нафта). Еўрапейскі Саюз зацікаўлены ў транзітных магчымасцях Беларусі, каб забяспечыць надзейнасць паставак энергарэсурсаў. Акрамя расійскіх рэсурсаў праз Беларусь у ЕС паступае ўкраінская электраэнергія, і гэтае пытанне разглядаецца еўрапейскім бокам з асаблівай увагай.

Еўрапейскі Саюз вельмі зацікаўлены ў транзітных магчымасцях Беларусі, прычым не толькі транспартных (для свабоднага руху тавараў і паслуг), але і трубаправодных — для забеспячэння надзейных паставак энергарэсурсаў.

7 мая 2009 года быў дадзены старт новай палітыцы «Усходняга партнёрства» ЕС, на аснове якой Беларусі будзе аказвацца падтрымка ў галіне дэмакратызацыі, належнага дзяржаўнага кіравання, эканамічнай інтэграцыі, энергетычнай бяспекі і кантактаў паміж людзьмі.

«Ва ўмовах глабальнага фінансаванага крызісу выкарыстанне магчымасцяў праграмы Тасіс асабліва актуальнае. Ёсць магчымасць прыцягнуць бясплатныя рэсурсы на развіццё эканомікі, на вырашэнне актуальных сацыяльных праблемаў як усёй Беларусі, так і Гродзенскай вобласці ў прыватнасці». Л. Арлоў, выканаўчы дырэктар каардынацыйнага бюро праграмы ТАСІС у Беларусі.

Цяпер разглядаецца пытанне аб далучэнні Беларусі да Хельсінскай канвенцыі па абароне марскога асяроддзя раёну Балтыйскага мора. Для Беларусі гэта — магчымасць дадатковых інвестыцыяў ЕС у практы, якія будуць садзейнічаць паляпшэнню стану трансмежавых водаў, што цякуць у Балтыйскае мора. Напрыклад, можа быць выдзелена фінансаванне на абсталяванне сучаснымі ачышчальнымі сродкамі свінагадоўчых і жывёлагадоўчых комплексаў. У цяперашні час іх сцёкі негатыўна ўплываюць на стан водных рэсурсаў. Але пакуль Беларусь удзельнічае ў паседжаннях Камісіі канвенцыі ў якасці назіральніка. Хельсінская канвенцыя па абароне марскога асяроддзя раёну

Балтыйскага мора была падпісаная дзяржавамі Балтыйскага рэгіёну 22 сакавіка 1974 года. У 1992 годзе дзевяць краінаў — Латвія, Літва, Польшча, Расія, Данія, Эстонія, Германія, Фінляндыя, Швецыя — абнавілі гэты дакумент.

«Адносіны паміж Еўрасаюзам і Беларуссю зараз знаходзяцца ў новай стадыі, якая дае новыя магчымасці для актыўнага дыялогу». Ж.М. Тэйшэйра, Глава Прадстаўніцтва Еўрапейскай Камісіі ва Украіне.

Еўрапейскі Саюз вітае ўсе станоўчыя захады беларускіх уладаў, скіраваныя на дэмакратызацыю і захаванне асноўных правоў і свабод у краіне. Пытанне аб спрашчэнні візавага рэжыму і зніжэнні консульскага збору за шэнгенскія візы — таксама частка працэсу нармалізацыі двухбаковых адносін. Для заключэння адпаведных пагадненняў Беларусі неабходна выканаць шэраг спецыфічных тэхнічных патрабаванняў, у прыватнасці, у пытанні кіравання межамі і рэгулявання міграцыі.

Гандлёвыя і эканамічныя адносіны

У сувязі з тым, што Пагадненне аб партнёрстве і супрацоўніцтве, падпісанае ў 1995 годзе, не было ратыфікаванае, двухбаковыя гандлёвыя і эканамічныя адносіны паміж ЕС і Беларуссю дагэтуль рэгулююцца Пагадненнем аб партнёрстве і супрацоўніцтве паміж ЕС і Савецкім Саюзам, падпісаным яшчэ ў 1989 годзе.

Зараз ЕС з'яўляецца буйнейшым інвестарам у эканоміку Беларусі пасля Расійскай Федэрацыі. Беларусь экспартуе нафтапрадукты, сырую нафту, звадкаваны газ, паўфабрыкаты з вугляродзістай сталі, мінеральныя ўгнаенні, дрот, лесаматэрыялы, трактары, трубы і профілі,

а таксама медыцынскія прыборы і аўтамабільныя шыны. Найбольш буйнымі гандлёвымі партнёрамі Беларусі з ліку краін — членаў ЕС з’яўляюцца Нідэрланды (26,6% ад таваразвароту з ЕС), Германія (17,3%), Польшча (12,9%), Вялікабрытанія (11,9%) і Літва (4,3%).

За апошнія гады аб’ём двухбаковага гандлю паміж ЕС і Беларуссю значна ўзрос. Па даных Міністэрства замежных спраў Беларусі, пачынаючы з 1997 года таваразварот Беларусі з Еўрапейскім Саюзам павялічыўся амаль у 7 разоў, а беларускі экспарт узрос больш чым у 18 разоў. Адмоўнае сальда гандлёвага балансу Беларусі з ЕС, якое ў 1997 годзе складала каля 713 млн. еўра, у 2003 годзе ўпершыню змянілася станоўчым (358 млн. еўра) і ў 2006 годзе павялічылася да 2 млрд. 800 млн. еўра.

У 2007 годзе агульны аб’ём экспарту ў Беларусь з краін ЕС склаў 4,83 мільярда еўра, а імпарту з Беларусі — 4,34 мільярда еўра.

Тэндэнцыя росту гандлю адлюстроўвае ўсё мацнейшую ўзаемазалежнасць эканомік Беларусі і ЕС: у Еўропе запатрабаваная беларуская прадукцыя, у той час як для Беларусі важныя еўрапейскія рынкі збыту.

Прадстаўніцтва Еўрапейскай Камісіі ў Беларусі

Прадстаўніцтва Еўрапейскай Камісіі ў Беларусі адчынілася 7 сакавіка 2008 года пасля падпісання пагаднення паміж Еўрапейскім Саюзам і Рэспублікай Беларусь. Прадстаўніцтва мае статус дыпламатычнай місіі, афіцыйна прадстаўляе Еўрапейскую Камісію ў Беларусі і цесна звязанае ў сваёй дзейнасці з Прадстаўніцтвам Еўрапейскай Камісіі ва Украіне, а таксама выступае інфармацыйным пасярэднікам

Камісар ЕС Б.Феррэра-Вальднэр і Намеснік міністра замежных спраў РБ В.Варанецкі, сакавік 2008 г.

паміж Еўракамісіяй і беларускімі партнёрамі па праектах, цесна супрацоўнічае з мясцовымі зацікаўленымі арганізацыямі, а таксама з Каардынацыйным бюро Праграмы «Тасіс» у Беларусі. Узначальвае рэгіянальны офіс часовы павераны ў справах Прадстаўніцтва Еўрапейскай Камісіі ў Беларусі Жан-Эрык Хольцапфель.

ШТО ЕС МОЖА ДАЦЬ БЕЛАРУСІ?

КЛЮЧ ДА РОСКВІТУ — ЕўРАПЕЙСКАЯ ПАЛІТЫКА СУСЕДСТВА

Еўрапейскі Саюз будзе свае адносіны з бліжэйшымі суседзямі ў рамках Еўрапейскай палітыкі суседства (ЕПС), мэтай якой з’яўляецца ўмацаванне адносінаў паміж ЕС і краінамі-суседзямі для стварэння зоны бяспекі і добрабыту, «кальца добразычлівых краінаў» на межах Еўрапейскага Саюза. Такі курс Еўрапейскага Саюза прадыхтаваны імкненнем ЕС знаходзіцца ў акружэнні стабільных і квітнеючых суседзяў.

Еўрапейская палітыка суседства была распрацаваная ў 2004 годзе з мэтай садзейнічання ўмацаванню добрабыту, стабільнасці і бяспекі як краінаў ЕС, так і суседніх дзяржаў. Рэалізуючы Еўрапейскую палітыку

Міністры замежных спраў Рэспублікі Беларусь і Швецыі, Камісар ЕС Б.Феррэра-Вальднэр, ліпень 2009 г.

Еўрапейская палітыка суседства не дае краінам-партнёрам перспектывы далучэння да Еўрапейскага Саюза, але прапануе прывілеяваныя адносіны з ЕС.

суседства, ЕС імкнецца судзейнічаць урадам суседніх дзяржаў у правядзенні палітыка-эканамічных рэформаў.

Еўрапейская палітыка суседства — асаблівая сістэма правілаў адносінаў ЕС з яго непасрэднымі суседзямі на ўсходзе і поўдні. Гэта свайго кшталту інструмент умацавання гэтых адносінаў. ЕПС скіраваная на суседзяў ЕС, а таксама тых, хто стаў бліжэй да ЕС у выніку пашырэння. Размова ідзе аб 16 краінах: ва Усходняй Еўропе гэта Украіна, Беларусь і Малдова; на Пайднёвым Каўказе — Армения, Азербайджан і Грузія, а ў Міжземнаморскім рэгіёне — Алжыр, Егіпет, Ізраіль, Ірданія, Ліван, Лівія, Марока, Сірыя, Туніс, а таксама Палестынская Аўтаномія.

Фармат палітыкі суседства не дае краінам-партнёрам перспектывы далучэння да Еўрапейскага Саюза, але прапануе прывілеяваныя адносіны з ЕС і садзейнічанне ў дасягненні мэтай у розных галінах супрацоўніцтва.

ЕПС прызвана не дапусціць з’яўлення новых падзяляльных лініяў паміж пашыраным ЕС і яго суседзямі, а таксама прадаставіць ім магчымасць удзельнічаць у розных сферах дзейнасці ЕС на аснове больш шырокага супрацоўніцтва у галіне палітыкі, бяспекі, эканомікі і культуры.

Еўрапейская палітыка суседства мае на ўвазе вызначэнне сумесна з краінамі-партнёрамі прыярытэтных мэтай, дасягненне якіх наблізіць гэтыя краіны да Еўрапейскага Саюза. Гэтыя прыярытэтныя мэты, якія мяркуюцца ўключыць у сумесна ўзгодненыя планы дзеянняў, будуць ахопліваць цэлы шэраг канкрэтных напрамкаў дзейнасці: палітычны дыялог і рэформы; гандаль і меры па падрыхтоўцы партнёраў і паступоваму выхаду на ўнутраны рынак ЕС; юстыцыя і ўнутраныя справы, энергетыка, транспарт, інфармацыйнае грамадства, навакольнае асяроддзе і даследванні, а таксама інавацыі; сацыяльная палітыка і непасрэдныя кантакты паміж грамадзянамі.

Эканамічная інтэграцыя з ЕС дазволіць краінам-суседзям больш паспяхова рэалізоўваць свае праграмы рэформаў і напрамкі палітыкі эканамічнага развіцця. Стварэнне квітнеючага і стабільнага суседства азначае пабудову здаровай палітычнай і эканамічнай сістэмы з трывалымі асновамі сацыяльна-эканамічнага развіцця. Паміж рэформамі існуе ўзаемасувязь: каб развіць гандаль і інвестыцыі, абодва бакі павінны развіваць транспартныя паслугі і сувязі інфраструктураў, у той жа час умацаванне судовай і рэгулятыўнай сістэмы становіцца адбываецца на клімаце вядзення бізнесу і інвестыцый.

Што тычыцца Беларусі, то ў лістападзе 2006 года Еўрапейская Камісія апублікавала дакумент аб тым, што Еўрапейскі Саюз можа даць Беларусі. У ім ЕС прапануе Беларусі стаць паўнапраўным

партнёрам у рамках Еўрапейскай палітыкі суседства пры ўмове, што Беларусь зробіць крокі для забеспячэння дэмакратызацыі грамадства, павялічыць правоў чалавека і вяршэнства права. Дакумент утрымлівае канкрэтныя перавагі, якія грамадзяне Беларусі змогуць скарыстаць дзякуючы ўзнаўленню больш цесных і прызных адносін з ЕС.

Доўгатэрміновая мэта ЕС заключаецца ў тым, каб мець у асобе Беларусі дэмакратычнага, стабільнага, надзейнага і ўсё больш квітнеючага партнёра, з якім пашыраны ЕС аб'ядноўваюць не толькі агульныя межы, але і сумесная праграма дзеянняў, заснаваная на агульных каштоўнасцях. А Беларусь зможа набыць статус паўнапраўнага партнёра ЕС у рамках Еўрапейскай палітыкі суседства, калі будзе гатовая ажыццявіць фундаментальныя дэмакратычныя і эканамічныя пераўтварэнні, якія дазваляць ёй наблізіцца да агульнаеўрапейскіх каштоўнасцяў. Галоўнай умовай для атрымання Беларуссю статусу паўнацэннага партнёра ў рамках ЕПС з'яўляецца ратыфікацыя Пагаднення аб партнёрстве і супрацоўніцтве паміж ЕС і Беларуссю.

Доўгатэрміновая мэта ЕС заключаецца ў тым, каб мець у асобе Беларусі дэмакратычнага, стабільнага, надзейнага і ўсё больш квітнеючага партнёра.

16 сакавіка 2009 года Савет Еўрапейскага Саюза вітаў узнаўленне дыялогу з Беларуссю на вышэйшым узроўні, а таксама ініцыяваную Еўрапейскай Камісіяй інтэнсіфікацыю тэхнічнага супрацоўніцтва паміж ЕС і Беларуссю. Дыялог стане часткай палітыкі ЕС па садзейнічанні дэмакратыі. Адначасова ў значэнне гэтых канкрэтных крокаў, накіраваных на ўзмацненне ўзаемаразумення і стварэнне ўмоў для абмеркавання пытанняў,

якія маюць агульны інтарэс, Савет ЕС разам з тым выказаў занепакоенасць існуючай сітуацыяй у сферы абароны правоў чалавека і выказаў надзею на магчымасць дасягнення ўзаемаразумення з Беларуссю ў пытаннях захавання правоў чалавека ў бліжэйшай будучыні.

Еўрапейская Камісія таксама прапануе актывізаваць дапамогу ЕС Беларусі з выразным акцэнтам на развіццё грамадзянскай супольнасці. «Высновы» Савета ЕС 2009 года такія: падтрымаць працэс дэмакратызацыі, незалежнасці СМІ, садзейнічаць вырашэнню праблемаў на тэрыторыях, што пацярпелі ў выніку аварыі на Чарнобыльскай АЭС, забяспечыць гуманітарную падтрымку, а таксама рэгіянальнае супрацоўніцтва. З дапамогай Еўрапейскай палітыкі суседства бакі таксама змогуць умацаваць свой палітычны дыялог і павысіць яго эфектыўнасць.

Падыход, прапанованы ў рамках ЕПС, мае сур'ёзныя эканамічныя перавагі, паколькі прапануе наяўнасць прэферэнцыяльных гандлёвых адносін і пашырэнне фінансавай і тэхнічнай дапамогі. Еўрапейская палітыка суседства імкнецца адкрыць рынкі, спрасціўшы рух вырабленых краінамі прамысловых тавараў. Асновай для гэтага з'яўляецца каардынацыя законаў і норм гэтых краін з законамі і нормамі Еўрасаюза. Перад Беларуссю адкрываецца перспектыва выхаду на ўнутраны рынак ЕС на аснове збліжэння нарматыўна-прававой базы, удзелу ў шэрагу праграм ЕС і паляпшэння камунікацыяў і фізічнай інфраструктуры, якая звязвае яе з ЕС. Адкрыццё рынкаў паслуг з'яўляецца добрым сродкам уздыму ўзроўня замежных капіталаўкладанняў у краінах-партнёрах ЕС. У прыватнасці, праграмай ЕПС прадугледжана зніжэнне тарыфных і нетарыфных

бар'ераў у гандлі, што дазволіць павысіць эфектыўнасць і ўзровень дабрабыту за кошт больш цеснай рыначнай інтэграцыі. Апрача таго, набліжэнне да эканамічнай мадэлі ЕС дазволіць палепшыць інвестыцыйны клімат у Беларусі, бо ЕС забяспечвае больш стабільныя і спрыяльныя ўмовы для эканамічнага росту пераважна за кошт прыватнага сектара. Адным з пазітыўных вынікаў стварэння больш спрыяльнага палітычнага асяроддзя, зніжэння гандлёвых і аперацыйных выдаткаў, прывабнай вартасці працоўнай сілы і зніжэння рызыкаў стане павелічэнне прытоку прамых замежных інвестыцый.

Аднак для рэальнага атрымання ўсіх гэтых дабродзяў патрабуецца эфектыўная рэалізацыя ўзгодненых мераў і адпаведнай суправаджальнай палітыкі. Гэта значыць, што мэта свабоднага гандлю паслугамі з краінамі-партнёрамі і паміж імі можа быць рэалізаваная толькі ў выпадку, калі ўсе гэтыя краіны паспяхова ўзгодняць сваё заканадаўства ў гэтай сферы з еўрапейскім. Прымяненне Еўрапейскай палітыкі суседства ў адносінах да розных краін-партнёраў носіць дыферэнцыяваны характар. Пры рэалізацыі ЕПС Еўрапейскі Саюз улічвае канкрэтныя асаблівасці кожнай краіны і суправаджае іх адэкватнымі мерамі макраэканамічнай, сацыяльнай і структурнай палітыкі.

Актыўны дыялог ЕС з Беларуссю будзе ахопліваць, у прыватнасці, пытанні сацыяльна-эканамічнага развіцця, занятасці, сацыяльнай палітыкі і структурных рэформаў. ЕС будзе заахвочваць намаганні Беларусі, накіраваныя на зніжэнне беднасці, стварэнне працоўных месцаў, захаванне асноўных працоўных нормаў і сацыяльны дыялог, памяншэнне дысбалансу паміж рэгіёнамі, паляпшэнне ўмоў працы, павышэнне эфектыўнасці сацыяльнай дапамогі

і рэфармаванне нацыянальных сістэмаў сацыяльнага забеспячэння. Ідэя заключаецца ў тым, каб уступіць у дыялог па ўсіх пералічаных пытаннях, прааналізаваць і ацаніць сітуацыю, вызначыць асноўныя задачы і садзейнічаць мерам, накіраваным на іх вырашэнне.

ЕС будзе заахвочваць намаганні Беларусі, накіраваныя на зніжэнне беднасці, стварэнне працоўных месцаў, захаванне асноўных працоўных норм і сацыяльны дыялог.

Важным элементам Еўрапейскай палітыкі суседства з'яўляецца ўмацаванне стратэгічнага энергетычнага партнёрства з суседнімі краінамі. «Газавыя крызісы» 2006-га, 2007-га, 2008 і 2009 гадоў, у ходзе якіх з-за рознагалоссяў, што ўзніклі паміж расійскімі і ўкраінскімі газавымі кампаніямі адносна цен і ўмоў транзіту расійскага газу, пацярпеў шэраг краін — членаў ЕС, — яшчэ раз пацвердзіў ЕС неабходнасць бесперабойнага забеспячэння энергарэсурсамі, надзейнасці і бяспекі паставак.

Еўрапейскі Саюз, з'яўляючыся буйнейшым у свеце імпарцёрам энергарэсурсаў (нафты і газу), акружаны найбольшымі запасамі нафты і газу (Расія, Каспійскі басейн, Блізкі Усход і Паўночная Афрыка). Яго залежнасць ад імпарту энергарэсурсаў будзе пастаянна ўзрастаць: па бягучых прагнозах, яна павялічыцца з 50% у цяперашні час да 70% у 2030 годзе. Суседнія краіны іграюць жыццёва важную ролю ў надзейным забеспячэнні ЕС энергарэсурсамі. Многія краіны імкнуцца пашырыць свой доступ на энергетычны рынак ЕС, выступаючы як дзеючыя ці будучыя пастаўшчыкі (напрыклад Расія, Алжыр, Егіпет, Лівія). Ключавыя краіны — транзіцёры энергарэсурсаў — гэта Украіна і Беларусь.

Залежнасць ЕС ад імпарту энергарэсурсаў будзе пастаянна ўзрастаць. Па бягучых прאгнозах, яна павялічыцца з 50% у цяперашні час да 70% у 2030 годзе.

Краіны Паўднёвага Каўказа таксама адыгрываюць важную ролю ў забеспячэнні надзейнасці новых паставак энергарэсурсаў у ЕС з Каспійскага рэгіёну і Цэнтральнай Азіі, таму ўсе бакі вельмі зацікаўлены ў паляпшэнні інфраструктуры, якая злучае энергасеткі ЕС і яго партнёраў, а таксама ў збліжэнні нарматывна-прававых базаў. Акрамя таго, пашырэнне супрацоўніцтва ў энергетычнай сферы адкрывае ўзаемныя магчымасці для прадпрымальніцтва і можа садзейнічаць сацыяльна-эканамічнаму развіццю і паляпшэнню стану навакольнага асяроддзя.

У планах дзеянняў прадугледжаныя канкрэтныя крокі па пашырэнні энергетычнага дыялогу і супрацоўніцтва, а таксама па стымуляванні далейшага паступовага збліжэння энергетычнай палітыкі і механізмаў нарматывна-прававога рэгулявання. Гэты працэс будзе ўключаць меры па стымуляванні энергаэфектыўнасці і энергазберажэння, а таксама выкарыстання ўзнаўляемых крыніцаў і супрацоўніцтва ў сферы энергетычных тэхналогій — такіх як «чыстыя» тэхналогіі спальвання вугалю. Будучы разгледжаныя магчымасці ўдзелу партнёраў у праграме «разумная энергія» і іх паступовага прыцягнення да заканатворчай дзейнасці і функцыянавання органаў Еўрапейскага Саюза (напрыклад, Еўрапейскі форум па рэгуляванні газавай галіны і электраэнергетыкі).

У надзейным і бяспечным энергазабеспячэнні ЕС не абыйсціся без умацавання сетак і

Вярхоўны прадстаўнік ЕС Х.Салана і Міністр замежных спраў РБ С.Мартынаў, ліпень 2009 г.

распаўсюджвання ўнутранага энергетычнага рынку на краіны-партнёры ЕС. Для стварэння сучасных сістэмаў уліку і кантролю якасці вуглевадародаў на Украіне, у Баярцы, пабудавалі Метралагічны цэнтр газу, нафты і нафтапрадуктаў. На яго базе будзе створаны Усходнеёўрапейскі міждзяржаўны цэнтр метралогіі нафты і газу, паслугамі якога будзе карыстацца не толькі Украіна, але і краіны Заходняй Еўропы і СНД, у тым ліку Малдова і Беларусь. У Цэнтры будуць вызначаць якасць «чорнага золата», нафтапрадуктаў і звадкаванага газу. Сюды на праверку будуць прывозіць газавамяральнае абсталяванне, што дазволіць пераабсталяваць газаваыя магістралі, у тым ліку экспертныя, звышдакладнымі лічылнікамі. А гэта істотна скароціць страты газу ў газатранспартнай сістэме. Для рэалізацыі праекта Еўрапейскі Саюз у рамках праграмы INOGATE выдзяліў 7,5 млн. еўра. У дзень запуску другой чаргі газавага Метралагічнага цэнтра Генеральны сакратар Энергетычнай Хартыі Андрэ Мернье падкрэсліў: «Да гэтай пары ніхто дакладна не ведаў, які аб'ём газу транспартуецца праз Украіну. Зараз мы зрабілі першы крок да таго, каб ведаць, што адбываецца ў плане транзіту блакітнага паліва. І гэта не толькі этнічнае пытанне, але і палітычнае. Таму што калі няма празрыстасці — няма даверу».

Камісар ЕС Б.Феррэра-Вальднэр і Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А.Лукашэнка, чэрвень 2009 г.

Еўрапейская палітыка суседства таксама будзе спрыяць паляпшэнню якасці аховы здароўя ў Беларусі, каб павысіць узровень здароўя насельніцтва ў цэлым і вырашыць некаторыя канкрэтныя праблемы — напрыклад праблему інфекцыйных захворванняў.

У сферы адукацыі Еўрапейская палітыка для Беларусі адкрывае магчымасці для ўмацавання кантактаў паміж студэнтамі і выкладчыкамі. У гэтым выпадку рэфармаванне і мадэрнізацыя сістэмаў адукацыі Беларусі з'яўляецца абавязковай умовай дасягнення эканамічнай канкурэнтаздольнасці.

Ужо ў цяперашні час Беларусь мае магчымасць удзельнічаць у трох праграмах суседства (Праграма «Рэгіён Балтыйскага мора», «Латвія — Літва — Беларусь», «Польшча — Украіна — Беларусь»). Апрача таго, Беларусь будзе ўваходзіць у лік краінаў, у адносінах да якіх будзе прыняты новы Еўрапейскі механізм суседства (ЕМС).

ЕСажа па тры мільёны ў сярэднім у бізнэсе Беларусі, садзейнічаючы канкурэнтаздольнасці беларускіх тавараў і паслугаў з мэтай іх выхаду на еўрапейскі рынак.

ЕС І БЕЛАРУСЬ КРОЧАЦЬ НАСУСТРАЧ АДЗІН АДНАМУ

ЧЫМ ВЫКЛІКАНАЯ ІНІЦЫЯТЫВА «УСХОДНЯГА ПАРТНЁРСТВА»?

23 лютага 2009 года у Бруселі кіраўнікамі ўсіх 27 краін — членаў ЕС прынята рашэнне аб уключэнні Беларусі ў ініцыятыву «Усходняе партнёрства». Гэта шматнацыянальны форум, створаны краінамі-членамі ЕС і шасцю дзяржавамі Усходняй Еўропы і Паўднёвага Каўказа — Арменіяй, Азербайджанам, Беларуссю, Грузіяй, Малдовай і Украінай. Ён прадугледжвае паэтапныя інтэграцыйныя працэсы, а ў перспектыве — гэта і зона свабоднага гандлю, і бязвізавы рэжым. Плануецца таксама ўзмацніць рэгіянальнае супрацоўніцтва паміж краінамі — удзельніцамі праекта і ЕС на аснове еўрапейскіх стандартаў. І гэта вельмі важныя фактары для Беларусі, паколькі, хаця тэмпы развіцця краіны і застаюцца дынамічнымі, краіне неабходныя замежныя інвестыцыі і тэхналогіі, супрацоўніцтва ў сферы інфраструктурных праектаў, павелічэнне гандлёвых абаротаў і ўвогуле выхад на новы ўзровень супрацоўніцтва з заходнімі суседзямі. На дадзеным этапе ўдзел Беларусі ў ініцыятыве «Усходняе партнёрства» абмяжоўваецца шматбаковым вымярэннем. Аднак у перспектыве Мінск мае ўсе шанцы стаць паўнацэнным удзельнікам двухбаковага партнёрства.

Ініцыятыва «Усходняе партнёрства» з'явілася ў выніку перагляду ЕС Еўрапейскай палітыкі суседства. У бліжэйшы час Еўрапейскі Саюз не плануе пашырэння межаў і ўключэння новых членаў у ЕС, а ініцыятыва «Усходняе партнёрства» хаця і не прадугледжвае магчымасці членства ў ЕС, але мае на мэце палітычнае і эканамічнае збліжэнне, уключаючы аблягчэнне візавага

рэжыму.

У рамках рэалізацыі Ўсходняга партнёрства прадугледжана дадатковая фінансавая падтрымка ў памеры 350 млн. еўра на перыяд до 2013 года, а таксама пераразмеркаванне рэсурсаў у памеры 250 млн. еўра, якія ў суме складуць 600 млн. еўра на рэалізацыю гэтай палітыкі.

І хаця тэмпы развіцця Беларусі застаюцца дынамічнымі, краіне неабходныя замежныя інвестыцыі і тэхналогіі, супрацоўніцтва ў сферы інфраструктурных праектаў.

«Беларусь мае для Еўропы вялікае значэнне. Будучыня ва ўзаемаадносінах Беларусі і ЕС — ёсць». Ч. Грант, брытанскі эксперт, дырэктар лонданскага Цэнтра еўрапейскіх рэформ, аб доўгатэрміновай палітыцы ЕС.

Галоўныя элементы «Усходняга партнёрства» — свабодны гандаль з краінамі ЕС, супрацоўніцтва ў пытаннях свабоднага перамяшчэння грамадзянаў праз межы, фінансаванне сумесных праектаў, супрацоўніцтва ў галіне энергетычнай і сацыяльнай палітыкі і садзейнічанне ў стварэнні структур належнага кіравання.

Фармат «круглага стала» — прынцыпова новы элемент «Усходняга партнёрства» ў параўнанні з ранейшай ініцыятывай у галіне палітыкі «суседства». Ён апавяшчае: усе краіны будуць на роўных удзельнічаць у перамовах з ЕС і адна з адной.

Візіт у лістападзе 2008 года ў Мінск дэлегацыі Еўракамісіі на чале з намеснікам генеральнага дырэктара па знешніх сувязях Х'юга Мінгарэллі быў накіраваны на развіццё дамоўленасцей, раней дасягнутых у Люксембургу. У рамках

візіта адбыліся перамовы з прадстаўнікамі Адміністрацыі Прэзідэнта, Урада, Міністэрства замежных спраў Беларусі, з лідэрамі Аб'яднаных дэмакратычных сіл. У выніку гэтых сустрэч Еўракамісія ініцыявала пачатак супрацоўніцтва па трох новых напрамках: па рэгуляванні якасці прадукцыі і стандартызацыі, па ўзаемадзеянні фінансавых службаў, па сельскагаспадарчай і харчовай бяспецы.

Новая старонка ва ўзаемаадносінах ЕС — Беларусь была адкрытая ў пачатку мая 2009 года. На сустрэчы ў Празе Міністра замежных спраў Беларусі Сяргея Мартынава з Генеральным сакратаром Савета Еўрапейскага Саюза — Вярхоўным прадстаўніком па агульнай знешняй палітыцы і палітыцы бяспекі Хав'ерам Саланам — былі абмеркаваныя магчымасці пашырэння ўзаемадзеяння паміж Беларуссю і ЕС. Бакі дамовіліся аб правядзенні чарговых рабочых сустрэчаў.

«Візіт Вярхоўнага камісара Еўрасаюза Хав'ера Саланы ў Мінск азначае канцэптуальнае змяненне палітыкі ЕС у адносінах да Беларусі. Прасцей кажучы, гэта здыме ізаляцыю Беларусі». Б. Тарасюк, экс-кіраўнік Міністэрства замежных спраў Украіны.

21 чэрвеня 2009 года Беларусь упершыню наведала Камісар ЕС па знешніх сувязях і еўрапейскай палітыцы Беніта Ферэра-Вальднер. Падчас візіта адбыліся сустрэчы не толькі з афіцыйным кіраўніцтвам у асобе Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі, але і з прадстаўнікамі апазіцыі і грамадскіх арганізацыяў. Камісар ЕС абмеркавала з кіраўніцтвам краіны, у прыватнасці, ініцыятыву ЕС «Усходняе партнёрства» і яе патэнцыял для Беларусі. Б. Ферэра-Вальднер заявіла,

што Еўрапейскі Саюз зараз фармулюе ўмовы супрацоўніцтва беларускіх уладаў з ЕС, галоўнымі з якіх з'яўляюцца ўнясенне зменаў у выбарчае заканадаўства, свабода слова, свабода асацыяцыяў, свабода асобы і сходаў. Камісар ЕС таксама нагадала, што, паколькі Еўрапейскі Саюз грунтуецца на такіх каштоўнасцях, як правы чалавека, свабодныя выбары, вяршэнства закона і індывідуальныя свабоды, менавіта з прагрэсам у гэтых накірунках ЕС звязвае пашырэнне супрацоўніцтва з Беларуссю.

«Гэта мой першы візіт у вашу краіну і першы ў гісторыі візіт Еўракамісара ў Беларусь. Таму я ацэньваю яго як вельмі важны і сімвалічны крок. Беларусь ужо зрабіла крокі ў правільным напрамку. Мы прызналі гэта, запрасіўшы Беларусь да ўдзелу ва Усходнім партнёрстве. Але для пашырэння нашых сувязяў мы павінныя бачыць далейшы рух па развіцці дэмакратычных свабодаў. Калі мы ўбачым такі прагрэс, ЕС зможа яшчэ многае прапанаваць Беларусі ў розных галінах. Нашы далейшыя адносіны будуць залежаць ад таго, які выбар зробіць Беларусь». Б. Ферэра-Вальднер, камісар ЕС па знешніх сувязях і еўрапейскай палітыцы суседства.

Адносіны двух бакоў у духу добрай волі пакладуць канец «ледавіковаму перыяду» — так лічаць аналітыкі. У красавіку 2009 года Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка ў сваім дакладзе аб сітуацыі ў краіне на Усебеларускім народным сходзе даў пазітыўную ацэнку плану «Усходняга партнёрства». Раней Еўрапейскі Саюз разглядаў ініцыятыву «Усходняга партнёрства» як магчымасць умацаваць адносіны міждзяржаўнага супрацоўніцтва з суседнімі краінамі на Усходзе, плануючы павялічыць аб'ём фінансавай дапамогі Беларусі, Украіне, Грузіі,

Азербайджану, Арменіі і Малдове, а таксама стварыць там зоны свабоднага гандлю.

Еўрапейскі Саюз і Рэспубліка Беларусь крочаць насустрач адзін аднаму, і гэты працэс у апошні час развіваецца даволі інтэнсіўна. Адліга, якая назіраецца ў адносінах абодвух бакоў, стварае перадумовы для далейшага дыялогу Бруселя з Мінскам. Доля экспарту Беларусі ў краіны Еўрасаюза ўзрасла да 46 працэнтаў, пры гэтым у структуры прадаж беларускіх тавараў у Еўропу па-ранейшаму дамінуюць нафтапрадукты і мінеральныя ўгнаенні. Такіх вынікаў Беларусі ўдалося дасягнуць нават пры тым, што адзіная дзейсная дамова паміж Беларуссю і ЕС — гэта Пагадненне аб гандлі тэкстыльнымі вырабамі, падпісанае яшчэ ў 1993 годзе.

Еўрапейскі Саюз і Рэспубліка Беларусь крочаць насустрач адзін аднаму, і гэты працэс у апошні час развіваецца даволі дынамічна.

ПРАГРАМЫ ДАПАМОГІ ЕС У БЕЛАРУСІ

Еўрапейскі Саюз займаецца вырашэннем глабальных пытанняў — такіх як беднасць, голад, стан навакольнага асяроддзя, захаванне правоў чалавека, здароўе, адукацыя. У краінах усяго свету ЕС таксама рэалізуе праграмы і праекты, якія садзейнічаюць належнаму дзяржаўнаму кіраванню, развіццю чалавечых рэсурсаў, сацыяльнаму развіццю, бяспецы, міграцыі і інш. Вядучая роля ў гэтым працэсе належыць Еўрапейскай Камісіі, да функцый якой адносіцца каардынацыя праграмаў знешняй дапамогі Еўрапейскага Саюза і аказанне дапамогі ў развіцці ва ўсім свеце.

Дапамога, якая аказваецца трэцім краінам

ва ўсім свеце (гэта значыць — краінам, якія не з'яўляюцца дзяржавамі — членамі ЕС), аказваецца праз так званыя інструменты знешняй дапамогі. Зараз знешняя дапамога ЕС складае больш за 10% ад афіцыйнай дапамогі развіццю, а разам з дапамогай яго дзяржаў-членаў яе аб'ём дасягае 55%. Афіцыйная дапамога развіццю ўключае ў сябе міжнародную тэхнічную дапамогу, гуманітарную дапамогу, а таксама крэдыты і пагашэнне знешняй запазычанасці на ільготных умовах краінам, якія развіваюцца, ці краінам з пераходнай эканомікай замежнымі дзяржавамі або міжнароднымі арганізацыямі (донарамі) для паспяховага ажыццяўлення сацыяльна-эканамічных пераўтварэнняў у гэтых краінах.

ЕС з'яўляецца буйнейшым сусветным донарам знешняй дапамогі. Партнёрамі ЕС з'яўляюцца больш за 150 дзяржаў, тэрыторыяў і рэгіянальных арганізацыяў. Больш за дзве трэці знешняй дапамогі ЕС прадастаўляецца на бязвыплатнай аснове. Асноўным відам дапамогі, якая прадастаўляецца ЕС Беларусі, з'яўляецца міжнародная тэхнічная дапамога, праз якую Беларусь атрымлівае новыя тэхналогіі, кансультацыйныя паслугі, экспертныя ацэнкі, навучанне, бізнес-планы, інвестыцыі.

Праграма тэхнічнай дапамогі TACIS

Адной з найбольш вядомых праграм ЕС, створаных для прадастаўлення дапамогі краінам былога Савецкага Саюза, уключаючы Беларусь, з'яўляецца праграма тэхнічнай дапамогі TACIS, якая дзейнічала з 1991 па 2006 год. Яе асноўная мэта — паскорыць працэс эканамічных і палітычных зменаў у гэтых краінах. TACIS прадастаўляла фінансаванне для рэалізацыі праграм у многіх галінах: гэта

падтрымка інстытуцыянальных, прававых і адміністрацыйных рэформ, падтрымка прыватнага сектара і садзейнічання эканамічнаму развіццю; развіццё інфраструктурных сетак; садзейнічання ахове навакольнага асяроддзя і ўпраўленню прыроднымі рэсурсамі; падтрымка ядзернай бяспекі.

З самага пачатку заданне TACIS было вызначанае як «падтрымка працэса пераходу да рынкавай эканомікі і дэмакратычнага грамадства ў краінах Усходняй Еўропы, Паўднёвага Каўказа і Цэнтральнай Азіі». У праграму ўвёў час уносілі істотныя змены, каб забяспечыць яе гнуткую адаптацыю да новага асяроддзя і адпаведнасць новым патрабаванням.

За 15 гадоў існавання праграмы TACIS яе агульны бюджэт склаў 7,3 мільярда еўра, а сама праграма стала брэндам дзейснай дапамогі і супрацоўніцтва з Еўрапейскім Саюзам. Яна ініцыявала працэсы, якія ў большасці выпадкаў стварылі глебу для істотных зменаў у грамадстве, эканоміцы і іншых прывяртэтных галінах краін — партнёраў ЕС.

Аб'ём тэхнічнай дапамогі ЕС, прадастаўленай Беларусі ў перыяд з 1991 па 2006 год, ацэньваецца ў 216 мільёнаў еўра, што складае больш за 40% усёй тэхнічнай дапамогі, прадастаўленай Беларусі за гэты перыяд. Гэты

дадзеныя сведчаць пра тое, што Еўрапейскі Саюз з'яўляецца буйнейшым шматбаковым донарам тэхнічнай дапамогі Беларусі.

На працягу 1991–2006 гг. тэхнічная дапамога Беларусі ў межах праграмы TACIS ажыццяўлялася па такіх праграмах:

- нацыянальная праграма – 74,5 млн. еўра;
- рэгіянальная праграма – 68,0 млн. еўра;
- праграма па ядзернай бяспецы – 5,5 млн. еўра;
- праграмы малых праектаў («Тэмпус» – кансультаванне па пытаннях палітыкі, павышэнне эфектыўнасці кіравання, міжнародныя стандарты і абавязальнасці) – 11,5 млн. еўра;
- праграмы па трансмежавым супрацоўніцтве – 46,2 млн. еўра;
- праграмы суседства – 11,3 млн. еўра.

Еўрапейскі Саюз – найбуйнейшы шматбаковы донар тэхнічнай дапамогі Беларусі.

У гэты перыяд тэхнічная дапамога ЕС Беларусі аказвалася ў наступных галінах супрацоўніцтва: правасуддзе і ўнутраныя справы, ахова навакольнага асяроддзя, уладкаванне памежнай інфраструктуры, сацыяльная абарона, ядзерная бяспека, адукацыя, стандарты, сертыфікацыя, метралогія, мясавае кіраванне. Прадастаўлялася дапамога ў выглядзе кансультацый, навучання беларускіх спецыялістаў, паставак абсталявання, рэалізацыі пілотных праектаў. Асноўнымі атрымальнікамі міжнароднай тэхнічнай дапамогі ЕС у Беларусі з'яўляліся: Міністэрства прыроды, Міністэрства ўнутраных спраў, Дзяржаўны пагранічны камітэт, Дзяржаўны мытны камітэт, Міністэрства па надзвычайных сітуацыях, Міністэрства адукацыі, аблвыканкамы, грамадскія аб'яднанні (ГА).

Еўрапейскі інструмент суседства і партнёрства

З 2007 па 2013 год асноўны аб'ём міжнароднай тэхнічнай дапамогі ЕС Беларусі будзе прадастаўляцца праз Еўрапейскі інструмент суседства і партнёрства (ЕІСП), які прызначаны для рэалізацыі правадзімай Еўрапейскім Саюзам Еўрапейскай палітыкі суседства (ЕПС) у адносінах да краін-суседзяў. ЕІСП замяніў сабой праграму TACIS. З 2007 па 2013 год аб'ёмы фінансавання, адрасаванага суседнім краінам, складзе недзе 12 млрд. еўра. Памер вылучаных сродкаў будзе залежыць ад патрэб краін, іх гатоўнасці паставіць перад сабой і рэалізаваць узгодненыя з ЕС задачы (у прыватнасці, у галіне дзяржаўнага кіравання і рэформаў), ад іх здольнасці асвоіць фонды і рэалізацыі ўзгодненых рэформаў. ЕІСП – гэта новы адзіны механізм супрацоўніцтва для 17 усходніх і паўднёвых суседзяў ЕС, уключаючы Украіну і Беларусь.

Прадастаўленне Еўрапейскай Камісіяй дапамогі Беларусі рэгулюецца штогадовымі праграмамі ў межах Еўрапейскага інструмента суседства і партнёрства. На сённяшні дзень аб'ём такой дапамогі значна меншы, чым у іншых краінах, якія суседнічаюць з ЕС. Гэта тлумачыцца наяўнасцю рознагалоссяў у падыходах ЕС і Беларусі да пытанняў абароны правоў чалавека

і развіцця дэмакратычнага грамадства, якія абмяжоўваюць магчымасці паўнаважнага ўцягнення Беларусі ў сферу дзеяння Еўрапейскай палітыкі суседства.

Дапамога ЕС Беларусі ў межах Нацыянальнай індывідуальнай праграмы на 2007–2010 гг. акцэнтаваная на двух асноўных напрамках: першы – сацыяльнае і эканамічнае развіццё, другі – дэмакратычнае развіццё і належнае кіраванне.

На гэтыя два напрамкі з 2007 па 2010 год плануецца вылучыць 20 мільёнаў еўра, пры гэтым бюджэт будзе размеркаваны прыкладна такім чынам:

У адносінах з Беларуссю Еўрапейская Камісія прытрымліваецца адпаведных рашэнняў Савета Еўрапейскага Саюза, паколькі Беларусь пакуль не з’яўляецца поўнамаштабным удзельнікам Еўрапейскай палітыкі суседства.

Праграмы супрацоўніцтва ЕС – Беларусь на

і гуманітарнай галінах. У першую чаргу для моладзі дзейнічае праграма Erasmus Mundus – праграма супрацоўніцтва і мабільнасці ў галіне вышэйшай адукацыі, накіраваная на развіццё Еўрапейскага Саюза як сусветнага цэнтра ўдасканалення адукацыйнага працэсу. Чакаецца, што лік беларускіх студэнтаў і маладых вучоных, якія ўдзельнічаюць у стыпендыяльных праграмах і праграмах абмену Еўрапейскай Камісіі, прыкметна ўзрасце.

Асабліва ўвага надаецца пытанням прыгранічнага супрацоўніцтва і эфектыўнага кіравання межамі. У прыватнасці, у рамках Еўрапейскага інструмента суседства і партнёрства вядзецца работа па шэрагу праектаў, накіраваных на барацьбу з гандлем людзьмі, наркотыкамі, нелегальнай міграцыяй. Акрамя гэтага, існуюць так званыя тэматычныя інструменты супрацоўніцтва, у прыватнасці:

- Еўрапейскі Інструмент садзейнічання дэмакратыі і правоў чалавека (EDIHR);
- Еўрапейскі Інструмент тэхнічнай дапамогі і абмена інфармацыяй (TAIEX);

Прыярытэтны напрамак

Бюджэт (%)

Сацыяльнае і эканамічнае развіццё

70%

Дэмакратычнае развіццё і належнае кіраванне

30%

2007–2010 гг. ахопліваюць разнастайныя сферы дзейнасці. Размова ідзе пра комплекс мерапрыемстваў з мэтай сацыяльнага і эканамічнага развіцця – у першую чаргу на рэгіянальным узроўні, асабліва ў раёнах, якія пацярпелі ў выніку аварыі на Чарнобыльскай АЭС. Як адно з найважнейшых для будучых адносін ЕС – Беларусь абодвума бакамі разглядаецца супрацоўніцтва ў адукацыйнай

- праграма барацьбы з нелегальнай міграцыяй (AENEAS);
- праект Erasmus Mundus і рамачная праграма «Даследаванне і развіццё»;
- Міждзяржаўная праграма транспартавання нафты і газу ў Еўропу (INOGATE);
- праграма знішчэння супрацьпяхотных мін, і г. д.

1. Садзейнічанне больш шырокаму прымяненню міжнародных стандартаў у галіне правоў чалавека ў працэсе выканання правосуддзя ў Рэспубліцы Беларусь

Працягласць праекта:
Красавік 2007 — ліпень 2009

Бюджэт праекта:
669 570 еўра

Праект фінансуецца:
Еўрапейская Камісія
Праграма развіцця ААН
Дзіцячы фонд ААН (ЮНІСЕФ)

Праект рэалізуецца:
Прадстаўніцтвам ПРААН у Беларусі

Краіна-бенефіцыяр:
Беларусь

Нацыянальны партнёр праекта:
Міністэрства юстыцыі Рэспублікі Беларусь

«Еўрапейскі Саюз і Беларусь актыўна супрацоўнічаюць па многіх напрамках, якія прадстаўляюць узаемны інтарэс. Мы будзем рады пашырыць гэты спіс, уключыўшы ў яго супрацоўніцтва па пытаннях правоў чалавека і выканання правосуддзя».

Жан-Эрык Хольцапфель, Часовы Павераны ў справах Прадстаўніцтва Еўрапейскай Камісіі ў Рэспубліцы Беларусь

Анатацыя праекта:

Адным са складнікаў дэмакратычнай прававой дзяржавы з'яўляецца наяўнасць эфектыўнай і незалежнай судовай улады. На працягу апошніх гадоў у Рэспубліцы Беларусь былі прынятыя новыя грамадзянскі, крымінальны, крымінальна-працэсуальны кодэксы і іншыя нарматыўныя прававыя акты, накіраваныя на ўдасканалванне судовай сістэмы Рэспублікі Беларусь. У той жа час у мэтах найбольш поўнага забеспячэння права грамадзян на судовую абарону ўяўляецца важным вывучэнне пытанняў далейшага ўдасканалвання сістэмы выканання правосуддзя ў Рэспубліцы Беларусь у кантэксце міжнародных стандартаў, якія забяспечваюць права на судовую абарону, перадавога міжнароднага вопыту.

Мэты праекта:

Мэта праекта — удасканалванне сістэмы выканання правосуддзя ў Рэспубліцы Беларусь пры дапамозе:

- 1) пашырэння доступу работнікаў сістэмы выканання правосуддзя да інфармацыі аб міжнародных стандартах у галіне правоў чалавека і адпаведнаму прэцэдэнтнаму праву;
- 2) азнаямлення з перадавым міжнародным

вопытам;

3) выпрацоўкі рэкамендацый па далейшым удасканаленні нацыянальнага заканадаўства і правапрымяняльнай практыкі;

4) павышэння разумення грамадствам ролі судовай сістэмы ў дэмакратычнай прававой дзяржаве.

Факты і лічбы праекта:

Непасрэднымі атрымальнікамі дапамогі па праекце з’яўляюцца: суддзі, адвокаты, работнікі пракуратуры, выкладчыкі і студэнты юрыдычных факультэтаў універсітэтаў, прадстаўнікі іншых зацікаўленых арганізацый (дзяржаўных і акадэмічных) і грамадскіх арганізацый. Канчатковы атрымальнік дапамогі: беларускае грамадства ў цэлым — у выніку павышэння разумення грамадствам ролі судовай сістэмы.

Непосрэднымі атрымальнікамі дапамогі па праекце з’яўляюцца: суддзі, адвокаты, работнікі пракуратуры, прэпадavatелі і студэнты юрыдычных факультэтаў універсітэтаў, прадстаўнікі іншых зацікаўленых арганізацый (дзяржаўных і акадэмічных) і грамадскіх арганізацый. Канчатковы атрымальнік дапамогі: беларускае грамадства ў цэлым — у выніку павышэння разумення грамадствам ролі судовай сістэмы.

Дзейнасць па праекце:

Праект уключае ў сябе наступныя мерапрыемствы:

- Азнаямленне работнікаў сістэмы выканання правасуддзя з лепшай міжнароднай практыкай пры дапамозе арганізацыі семінараў і дыскусій з удзе-

лам міжнародных экспертаў у Рэспубліцы Беларусь, а таксама выпрацоўку рэкамендацый па ўдасканаленні нацыянальнага заканадаўства.

- Вывучэнне міжнароднага вопыту пры дапамозе арганізацыі вучэбных паездак для работнікаў сістэмы выканання правасуддзя ў адпаведныя ўстановы замежных дзяржаў.

- Забеспячэнне работнікаў сістэмы выканання правасуддзя эфектыўным доступам да тэкстаў міжнародных стандартаў у галіне правоў чалавека, а таксама адпаведнаму прэцэдэнтнаму праву шляхам падборкі афіцыйных тэкстаў міжнародных стандартаў (канвенцый, дамоваў ААН, АБСЕ і Савета Еўропы), а таксама прэцэдэнтнага права міжнародных органаў па правах чалавека (дагаворных органаў ААН па правах чалавека, Еўрапейскага суда па правах чалавека і інш.).

- Вытворчасць сацыяльнай рэкламы для тэлебачання, якая растлумачвае ролю судовай сістэмы ў дзяржаве ў адпаведнасці з Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь і міжнароднымі стандартамі.

Вынікі праекта:

- Праведзеныя семінары, трэнінгі і канферэнцыі, якія датычацца актуальных пытанняў функцыянавання судовай сістэмы.

- Арганізаваныя навучальныя паездкі для беларускіх спецыялістаў з мэтай вывучэння міжнароднага вопыту ў Швейцарыю, Нідэрланды, Італію, Нарвегію, Аўстрыю, Расійскую Федэрацыю, Польшчу, Літву, Германію.

- Падрыхтаваны да публікацыі чатырохтомнік «Правы чалавека: міжнародныя дакументы і практыка іх прымянення» накладам 8000 экзэмпляраў, у які ўваходзяць больш за 300 міжнародных дакументаў і каля 100 рашэнняў Еўрапейскага суда па правах чалавека і Камітэта ААН па правах чалавека.

2. Падтрымка навакольнага асяроддзя і ўстойлівага развіцця ў Беларусі

Працягласць праекта:

Лістапад 2008 — снежань 2010

Бюджэт праекта:

1,67 млн. еўра

Праект фінансуецца:

Еўрапейская Камісія (1,50 млн. еўра)

Праграма развіцця ААН (0,17 млн. еўра)

Краіна-бенефіцыяр:

Беларусь

Партнёры праекта:

Праграма развіцця ААН

Нацыянальны партнёр праекта:

Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Рэспублікі Беларусь

Анатацыя праекта:

На сённяшні дзень Беларусь актыўна рэалізуе шэраг мерапрыемстваў у галіне ўстойлівага развіцця. Яшчэ ў 1996 годзе ў Беларусі была створаная Нацыянальная камісія па ўстойлівым развіцці, закліканая каардынаваць намаганні розных дзяржаўных устаноў у гэтай галіне; ў 1997 годзе Беларусь першай сярод дзяржаў — членаў СНД прыняла Нацыянальную стратэгію ўстойлівага развіцця. У 2006 годзе Беларусь далучылася да Еўрапейскай Асацыяцыі «Зялёных маршрутаў» як краіна з імклівым развіццём сеткі турыстычных маршрутаў і багатым патэнцыялам для развіцця турызму.

Мэты праекта:

Асноўная мэта праекта — садзейнічанне ахове навакольнага асяроддзя і ўстойліваму развіццю на агульнадзяржаўным і мясцовым узроўнях шляхам падтрымкі:

- інстытуцыянальнага развіцця,
- актыўнага ўдзелу органаў мясцовай улады і грамадскасці ў працэсе прыняцця рашэнняў на мясцовым узроўні,
- павышэння ўзроўню інфармаванасці грамадства.

Праект накіраваны на ўзмацненне нацыянальнага патэнцыялу Беларусі ў пытаннях стратэгічнай ацэнкі стану навакольнага асяроддзя і рэалізацыі асноўных міжнародных канвенцый па ахове навакольнага асяроддзя (такіх як Канвенцыя аб біялагічнай разнастайнасці і Канвенцыя па барацьбе з апусцываннем).

Дзейнасць па праекце:

Праект акажа падтрымку Беларусі ў стварэнні механізмаў узмацнення і пашырэння ўказанага патэнцыла ў доўгатэрміновай перспектыве. Адначасова мяркуецца, што рэкамендацыі праекта будуць садзейнічаць удасканаленню прававой базы рэалізацыі мясцовых стратэгий устойлівага развіцця (так званых Мясцовых Павестак на 21 век) у Беларусі. Як мінімум 10 такіх павестак плануецца распрацаваць і ўзгадніць з асноўнымі зацікаўленымі бакамі для далейшай рэалізацыі. У рамках Павестак-21 будуць створаны перасовачны інфармацыйны цэнтр і інфармацыйныя цэнтры ў пяці рэгіёнах краіны.

Адной з галоўных мэтай сумеснага праекта ЕК і ПРААН з'яўляецца садзейнічанне паляпшэнню якасці прадастаўляемых насельніцтву паслуг і эканамічнаму развіццю рэгіёнаў шляхам рэалізацыі мясцовых ініцыятыў па ўстойлівым развіцці ў рамках узгодненых Павестак-21, у тым ліку ініцыятыў, якія датычацца стварэння сеткі «зялёных калідораў» у Беларусі. Мяркуецца адкрыць дзіцячыя навучальныя цэнтры па пытаннях аховы навакольнага асяроддзя на дзвюх ахоўваемых прыродных тэрыторыях Беларусі.

Чакаемыя вынікі:

- Паляпшэнне якасці прадастаўляемых насельніцтву паслуг і эканамічнага развіцця рэгіёнаў шляхам рэалізацыі мясцовых ініцыятыў па ўстойлівым развіцці, у тым ліку ініцыятыў, якія датычацца стварэння сеткі «зялёных

калідораў» у Беларусі.

- Павышэнне інфармаванасці моладзі ў пытаннях аховы навакольнага асяроддзя праз стварэнне і развіццё канцэпцыі «зялёных школ».
- Стварэнне Цэнтра па канвенцыям у галіне аховы навакольнага асяроддзя для каардынацыі, маніторынга і справаздачнасці аб выкананні ратыфікаваных Беларуссю міжнародных канвенцый у галіне аховы навакольнага асяроддзя, а таксама стварэнне і падтрыманне ў сетцы Інтэрнэт базы дадзеных і інфармацыйных матэрыялаў па трох асноўных канвенцыях.
- Адкрыццё дзіцячых адукацыйных цэнтраў па пытаннях аховы навакольнага асяроддзя на дзвюх ахоўваемых прыродных тэрыторыях краіны.

3. Беларуска-украінска-малдаўская праграма па барацьбе з незаконным абаротам і гандлем наркатычнымі сродкамі, трэці этап (БУМАД-3)

Працягласць праекта:

Студзень 2007 — чэрвень 2009

Бюджэт праекта:

2,38 млн. еўра

Праект фінансуецца:

Еўрапейская Камісія

Праграма развіцця ААН

Краіна-бенефіцыяр:

Беларусь

Партнёр праекта:

Праграма развіцця ААН

Нацыянальны партнёр праекта:

Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь

Анпатацыя праекта:

Еўрапейскі Саюз з'яўляецца адным з асноўных сусветных донараў міжнароднай тэхнічнай дапамогі, накіраванай на барацьбу з незаконным абаротам наркатыкаў і наркаманіяй. Кантрабанда наркатыкаў з'яўляецца сур'ёзнай пагрозай для міжнародным і нацыянальным узроўні для дзяржаў, сістэмы сацыяльнага забеспячэння, а таксама грамадства. Галоўныя маршруты наркагандлю накіраваныя ў краіны Еўрапейскага Саюза праз Усходнюю Еўропу. Асаблівы непакой выклікае злоўжыванне і значны рост незаконнага абароту наркатыкаў у Беларусі, Малдове і Украіне. На гэтым фоне ЕС распрацаваў доўгатэрміновую стратэгію супрацоўніцтва з суседнімі краінамі на Усходзе з мэтай скарачэння попыту і прапановы наркатыкаў. Супрацоўніцтва паміж ЕС і Беларуссю, Малдовай і Украінай у гэтай галіне важнае для ўсіх бакоў, каб эфектыўна спраўляцца з міжнародным незаконным абаротам наркатыкаў і звязанымі з гэтым злачынствамі — такімі як кантрабанда, гандаль людзьмі і «адмыванне» грошай.

Мэты праекта:

Асноўная мэта праекта — аказанне падтрымкі развіццю патэнцыяла па прадукіраванні злоўжывання і барацьбе з незаконным абаротам наркатыкаў (збалансаваны падыход паміж скарачэннем попыту і скарачэннем паставак) у Беларусі, Малдове і ва Украіне, а таксама паляпшэнне рэгіянальнага супрацоўніцтва ў гэтай галіне.

Конкретные цели

- Прывесці нацыянальную заканадаўчую базу ў сферы наркатыкаў у адпаведнасць з міжнароднымі стандартамі.
- Узмацняць нацыянальны аналітычны і тэхнічны патэнцыял у барацьбе з незаконным абаротам наркатыкаў і іх кантрабандай у межах транспартнай сістэмы краін.
- Удасканальваць узровень сістэмы збора і аналізу інфармацыі ў падтрымку крымінальных расследаванняў.
- Развіваць супрацоўніцтва паміж дзяржаўнымі органамі і супольнасцю ў сферы прадукіравання злоўжывання наркатыкамі.
- Умацаваць здольнасці бенефіцыярыяў у зборы, аналізе і распаўсюджванні даных адносна наркатыкаў на нацыянальным узроўні і палепшыць супаставімасць гэтых даных на рэгіянальным узроўні.
- Умацаваць здольнасці неўрадавых арганізацый у развіцці інавацыйных падыходаў у галіне прафілактыкі злоўжывання наркатыкамі.

Факты і лічбы праекта:

- БУМАД з'яўляецца рэгіянальнай комплекснай паэтапнай праграмай па барацьбе з незаконным абаротам наркатыкаў у Беларусі, Украіне і Малдове. Першы этап праграмы быў рэалізаваны ў 2003–2004 гг., другі — ў

2004–2006 гг. Рэалізацыя БУМАД-3 пачалася ў студзені 2007 года. Разлічаная праграма на 24 месяцы.

- Мэтавыя групы праекта:
 - Урады краін і органы, якія займаюцца прадукіраваннем злоўжывання і барацьбой з незаконным абаротам наркатыкаў;
 - Неўрадавыя арганізацыі, якія працуюць у сферы памяншэння шкоды і прадукіравання злоўжывання наркатыкамі.
 - Другаснымі мэтавымі групамі з'яўляюцца: насельніцтва, пазбаўленае дзяржаўнай апекі, групы рызыкі і ін'екцыйныя спажывальцы наркатыкаў.

Дзейнасць па праекце:

Дзейнасць праграмы асноўваецца на комплексным падыходзе і ажыццяўляецца па шасці асноўных кампанентах:

- Прававая дапамога, накіраваная на ўдасканаленне беларускага заканадаўства па наркатыках;
- Узмацненне кантролю на сухапутнай мяжы;
- Збор і аналіз аператыўных дадзеных па наркатыках;
- Прафілактыка наркаманіі сярод школьнікаў і моладзі на аснове міжсектарнага падыхода;
- Стварэнне сістэмы маніторынга за наркатыкамі і наркаспажываннем у Беларусі;
- Падтрымка неўрадавых арганізацый, якія працуюць у сферы прафілактыкі наркаманіі, зніжэння шкоды ад наркаспажывання і рэабілітацыі нарказалежных.

4. Гарманізацыя тэхнічных стандартаў і практык нафтагазавага сектару ва Усходняй Еўропе і на Каўказе

Працягласць праекта:

Снежань 2007 — снежань 2009

Бюджэт праекта:

2 930 500 еўра

Праект фінансуецца:

Еўрапейскі Саюз

(Праграма Еўрапейскай Камісіі INOGATE)

Краіны-бенефіцыяры:

Арменія, Азербайджан, Беларусь,
Грузія, Малдова і Украіна

Нацыянальны партнёр праекта:

Міністэрства энергетыкі Рэспублікі Беларусь

Анатацыя праекта:

ЕС аказвае дапамогу краінам-партнёрам праз рэгіянальныя праекты тэхнічнай дапамогі ў рамках Праграмы INOGATE з моманту яе з'яўлення ў 1995 годзе. У выніку Міністэрскіх канферэнцый па энергетыцы, якія адбыліся ў Баку ў 2004 годзе і ў Астане ў 2006 годзе, пад час якіх была прынятая канкрэтная Энергетычная дарожная карта, цэнтр гэтай дапамогі быў пераарыентаваны на новыя прыярытэты супрацоўніцтва — канвергенцыю энергетычнага рынку, павышэнне энергетычнай бяспекі, падтрымку ўстойлівага энергетычнага развіцця і прыцягненне інвестыцый. Нафтавы, газавы і электраэнергетычны сектары ў Беларусі цалкам кантралююцца дзяржавай. Рэгулярныя функцыі ажыццяўляюцца Міністэрствам эканомікі. Такім чынам, неабходна яшчэ зрабіць шэраг крокаў для развіцця рэгіянальнай канвергенцыі ў адпаведнасці з прынцыпамі энергетычнага рынку ЕС. У адносінах да адкрыцця рынкаў нафтагазавага сектару у Беларусі адбыўся шэраг змен у інвестыцыйным заканадаўстве і правілах, што рэгулююць пытанні стварэння кампаній-аператараў. У 2007 годзе былі ўведзеныя Міжнародныя тэхнічныя стандарты SI. Акрамя таго, у 2007 годзе быў выдадзены Указ Прэзідэнта аб стратэгічных запасах.

Мэты праекта:

Праект накіраваны на падтрымку прыняцця краінамі міжнародных стандартаў, правілаў і практык для праектавання, будаўніцтва, вытворчасці, тэставання, сертыфікацыі, акрэдытацыі, эксплуатацыі, захоўвання і

тэхнічнага абслугоўвання, якія прымяняюцца для ўсіх кампанентаў здабычы, транспартавання і захоўвання нафты і газу.

Праект важны для садзейнічання пытанням канвергенцыі энергетычнага рынку ў нафтагазавым сектары ва ўсіх краінах-партнёрах шляхам стварэння агульнага разумення лагічнага абгрунтавання і неабходнасці пераходу на міжнародныя стандарты як у газавым, так і ў нафтавым сектарах.

Дзейнасць па праекце:

Канкрэтныя віды дзейнасці, якія неабходна выканаць, уключаюць:

- распрацоўку і прыняцце стратэгіі для гарманізацыі па-за нацыянальнымі палітыкамі;
- вызначэнне сярэднетэрміновага плана дзеянняў для дасягнення гарманізацыі;
- прапанову неабходных прававых мер, якія будуць ініцыяваныя органамі ўлады;
- павышэнне інфармаванасці ў адносінах да стандартаў, правіл, сертыфікацыі і акрэдытацыі, прынятых у ЕС, у газавым і нафтавым сектарах.

Чакаемыя вынікі:

- Дасягнуць агульнага разумення на конт лагічнага абаснавання і неабходнасці сумеснага пераходу на міжнародныя стандарты як у газавым, так і ў нафтавым сектарах.
- Распрацаваць і прыняць стратэгію для гарманізацыі тэхнічных стандартаў і практык у газавым і нафтавым сектарах па-за

нацыянальнымі палітыкамі.

- Вызначыць план сярэднетэрміновых дзеянняў для дасягнення гарманізаваных тэхнічных стандартаў і практык.
- Прапанаваць шэраг прававых захадаў, якія будуць ініцыяваныя дзяржаўнымі органамі для прыняцця гарманізаваных тэхнічных стандартаў.
- Павысіць інфармаванасць аб існуючых у ЕС стандартах, правілах, сертыфікацыі і акрэдытацыі ў газавым і нафтавым сектарах.

5. «Белла Дзвіна – вандруючы праз межы, адкрываючы культуру, атрымліваючы асалоду ад прыроды рэгіёна Заходняга Дзвіна/Даўгава» («Белла Дзвіна»)

Працягласць праекта:
Ліпень 2008 — ліпень 2010

Бюджэт праекта:
562 372 еўра

Праект фінансуецца:
Еўрапейская Камісія (486 892 еўра)
Полацкі гарадскі выканаўчы камітэт

Краіны-бенефіцыяры:
Беларусь, Латвія

Вядучы партнёр праекта:
Полацкі гарадскі выканаўчы камітэт

«У нас у Віцебскай вобласці шмат музеяў, якія мы хацелі б аб'яднаць у агульную трансгранічную сетку. Цяпер, калі мы ўбачылі, як гэта робіцца ў германа-французскім рэгіёне ПАМІНА, мы можам і жадаем зрабіць тое ж самае ў турыстычнай прасторы Белла Дзвіна. У хуткім часе мы плануем адкрыць турыстычны інфармацыйны цэнтр у Полацку і інфармацыйныя пункты ва ўсіх сямі раёнах».

Уладзімір Тачыла, старшыня Полацкага гарвыканкама

Анатацыя праекта:

На латвійскім баку даліна Дзвіны добра абсталяваная для турыстаў, але беларуская частка практычна не развітая. Рэалізацыя праекта павінна дазволіць пабудоваць турыстычную інфраструктуру ад мяжы да Полацка і далей у напрамку Віцебска. Такім чынам, плануецца стварыць агульную трансгранічную турыстычную зону.

Турысты, якім цікавы рэгіён Заходняга Дзвіны (а ў Латвіі гэта рака мае назву Даўгава), змогуць бесперашкодна паўтарыць шлях «з варагаў у грэкі», і ў асноўным тую яго частку, якая пралягае па Дзвіне праз Латвію і Беларусь.

Мэты праекта:

Асноўная мэта праекта — садзейнічаць развіццю турызма ў прыгранічных рэгіёнах Беларусі і Латвіі шляхам стварэння агульнай трансгранічнай турыстычнай прасторы ўдоўж Заходняга Дзвіны — Даўгавы.

Задачы праекта:

- Наладзіць сістэму планавання турызму ў Полацкай і Віцебскай турыстычных зонах;
- Стварыць эфектыўную сістэму прадастаўлення турыстычных паслуг;
- Умацаваць патэнцыял мясцовых органаў улады ў сферы турызму;
- рыцягнуць увагу турыстаў да новай турыстычнай прасторы «Белла Дзвіна».

Факты і лічбы праекта:

- Унікальнасць праекта «Белла Дзвіна» заключаецца не столькі ў пашырэнні турыстычных паслуг на тэрыторыі Беларусі, колькі ў ідэі стварэння сумесна з партнёрамі з Латвіі агульнай трансгранічнай турыстычнай прасторы, якая будзе пазіцыяніравацца пад адным брэндам пры дапамозе новых метадаў планавання і прасоўвання.
- Чаму праект назвалі «Белла Дзвіна»? Слова «белла» у перакладзе з латыні азначае «прыгожая», што прымяняльна да Заходняй Дзвіны і прылягаючых рэгіёнаў. Гэта таксама і пачатковыя літары назваў краін, якія звязаныя праектам, – Беларусі і Латвіі. Такім чынам, падкрэсліваецца яго трансгранічны характар.
- У аснову праекта «Белла Дзвіна» лягла канцэпцыя Рэйнскага парку ПАМІНА, размешчанага па абодва бакі германа-французскай мяжы.

Дасягнутыя вынікі праекта

(па стану на чэрвень 2009 года):

- Створаная эфектыўная сістэма планавання і развіцця турызму ў Полацкай і Віцебскай

турыстычных зонах;

- Ажыццёўлены абмен вопытам паміж спецыялістамі ў галіне развіцця турызму з Беларусі, Латвіі і Германіі;
- Праведзеныя міжнародныя канферэнцыі, рабочыя сустрэчы, семінары;
- Распрацаваная стратэгія развіцця турызму для Полацкай і Віцебскай турыстычных зон;
- Закупленае абсталяванне для Полацкага турыстычнага інфармацыйнага цэнтра;
- Ажыццёўлены візіт у германа-французскі рэгіён ПАМІНА з мэтай абмену вопытам у сферы развіцця турызму;
- У ходзе інтэрактыўных пасяджэнняў былі выяўленыя прыродныя, гісторыка-культурныя, традыцыйныя і іншыя аб'екты рэгіёна, найбольш прывабныя для турыстаў. У іх лік увайшлі вадаспад на рацэ Вята (Міёрскі раён), музей беларускага кнігадрукавання (Полацк), музей партызанскага быту пад адкрытым небам (Расоны), «Славянскі базар» (Віцебск), «Заборскі фэст» (в. Забор'е Расонскага раёна) і іншыя аб'екты;
- Створаныя і абсталяваныя турыстычныя інфармацыйныя пункты ў сямі раёнах Полацкай і Віцебскай турыстычных зон і на латвійска-беларускай мяжы.
- Распрацаваныя і абсталяваныя турыстычныя маршруты ўздоўж Заходняй Дзвіны/Даўгавы (абсталяваныя месцы стаянкі, усталяваныя турыстычныя паказальнікі і інш.). Першым з іх стаў байдарачны маршрут па Заходняй Дзвіне.
- Праведзены конкурс на лепшы турыстычны маршрут рэгіёна «Белла Дзвіна». Пераможцам быў прызнаны водны маршрут па Дзвіне, які злучае Полацк і Даўгаўпілс і праходзіць па тэрыторыі ўсіх сямі раёнаў – удзельнікаў праекта.

6. Умацаванне рэгіянальнага патэнцыяла па папярэджанні і рэагаванні на хімічныя аварыі з пагрозай трансгранічных наступстваў у рэгіёне Беларусь — Латвія — Літва

Працягласць праекта:
Студзень 2008 — снежань 2009

Бюджэт праекта:
1 136 020 еўра

Праект фінансуецца:
Еўрапейская Камісія

Краіна-бенефіцыяр:
Беларусь, Латвія, Літва

Нацыянальны партнёр праекта:
Міністэрства па надзвычайных сітуацыях
Рэспублікі Беларусь

Анатацыя праекта:

Трансгранічны рэгіён (паўночны захад Рэспублікі Беларусь, Латвія, Літва) характарызуецца высокай канцэнтрацыяй хімічных аб'ектаў («Палімір», «Нафтан», Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства па транспарце нафты «Дружба», ВА «Азот»), насычанай транспартнай сеткай і аддаленасцю ад буйных гарадоў. Такім чынам, існуе патэнцыяльная пагроза ўзнікнення хімічных аварый у рэгіёне. У выпадку несвоечасовага ці неадэкватнага рэагавання на такія аварыі магчымае распаўсюджванне іх наступстваў на вялізныя тэрыторыі суседніх дзяржаў. Паміж Беларусь, Літвой і Латвіяй існуюць двухбаковыя пагадненні аб супрацоўніцтве ў сферы прадухілення і рэагавання на аварыі і тэхнагенныя катастрофы. Аднак двухбаковыя і шматбаковыя механізмы супрацоўніцтва паміж рэгіянальнымі службамі яшчэ да канца не выпрацаваныя, а сумесныя дзеянні трох краінаў па прадухіленні і рэагаванні на хімічныя аварыі патрабуюць далейшай сумеснай работы па навучанні персаналу і ўдасканаленні матэрыяльна-тэхнічнай базы аварыйна-выратавальных падраздзяленняў.

Мэты праекта:

ЦМэта праекта — аптымізацыя механізмаў супрацоўніцтва паміж аварыйна-выратавальнымі службамі Беларусі, Латвіі і Літвы, павышэнне ўзроўню падрыхтоўкі персаналу, паляпшэнне тэхнічнай аснашчанасці падраздзяленняў МНС РБ для эфектыўнага сумеснага рэагавання на магчымыя хімічныя аварыі на прамысловых прадпрыемствах у прыгранічных рэгіёнах Беларусі, Латвіі і Літвы.

Дзейнасць па праекце:

Асноўныя задачы праекта:

- Развіццё і адпрацоўка рэгіянальнага механізма сумеснага рэагавання трох дзяржаў на хімічныя аварыі;
- адтрымка рэалізацыі існуючых двухбаковых дамоўленасцяў у галіне супрацоўніцтва па папярэджанні надзвычайных сітуацый і ліквідацыі іх наступстваў;
- Абмен вопытам у галіне падрыхтоўкі персоналу і павышэння яго кваліфікацыі;
- Навучанне насельніцтва трансгранічнага рэгіёна дзеянням у выпадку хімічных аварый;
- Удасканаленне матэрыяльна-тэхнічнай базы беларускіх рэгіянальных аварыйна-выратавальных падраздзяленняў.

Чакаемыя вынікі праекта:

- Стварэнне эфектыўнага рэгіянальнага механізма сумеснага рэагавання на хімічныя аварыі;
- Сумеснае навучанне персоналу;
- Удасканаленне матэрыяльна-тэхнічнай базы рэгіянальных аварыйна-выратавальных падраздзяленняў Беларусі;
- Выданне брашураў і выраб стэндаў па інфармаванні насельніцтва аб дзеяннях у выпадку хімічных аварый.

У чэрвені 2009 года на тэрыторыі Полацкага і Міёрскага раёнаў Віцебскай вобласці адбыліся рэгіянальныя аператыўна-тактычныя вучэнні выратавальнікаў Беларусі, Латвіі і Літвы. У вучэннях прынялі ўдзел больш за 260 работнікаў аварыйна-выратавальных і аварыйна-узнаўленчых службаў і 80 адзінак тэхнікі.

Такім чынам, што ж Еўрасаюз можа даць Беларусі

Безумоўна, беларускі народ атрымае доступ да ўсіх тых пераваг, якія ЕС ствараў на працягу 50 апошніх гадоў. ЕС можа прадаставіць сваю дапамогу ў павышэнні ўзроўня жыцця беларускіх грамадзян, спрасціўшы іх парадак уезду ў краіны ЕС; палепшыць трансгранічнае супрацоўніцтва і, як вынік, узмацніць дапамогу ў галінах эканамічнага развіцця і абароны навакольнага асяроддзя і кіравання межамі. Правядзенне эканамічных рэформаў зробіць Беларусь больш прывабнай для замежных інвестараў, будзе аказаная падтрымка развіццю малога і сярэдняга бізнесу, якая заклучаецца ў садзейнічання канкурэнтаздольнасці беларускіх тавараў і паслуг з мэтай прасоўвання іх на еўрапейскі рынак. Рэформа судова-прававой сістэмы прывядзе да ўдасканалення работы суддзяў, якія будуць працаваць незалежна дзеля

абароны правоў усіх грамадзян і развіцця грамадзянскай супольнасці. Мадэрнізацыя транспартнай і энергетычнай інфраструктуры будзе садзейнічаць палепшэнню аўтамабільных і чыгуначных шляхоў зносін паміж Беларуссю і яе суседзямі ў складзе агульнаеўрапейскай сеткі, што спросціць перамяшчэнне грамадзян і транспартаванне тавараў. Палепшэнне стану навакольнага асяроддзя прадугледжвае палепшэнне якасці вады, забеспячэнне эфектыўнасці кіравання адыходамі, працяг прадастаўлення дапамогі для ліквідацыі наступстваў Чарнобыльскай катастрофы. Шчыльны дыялог ЕС — Беларусь і двухбаковая зацікаўленасць узмацняць атмасферу даверу прывядуць да развіцця ўзаемавыгадных партнёрскіх адносін і доўгатэрміновага супрацоўніцтва.

КРЫНІЦЫ ІНФАРМАЦЫІ

Дадатковую інфармацыю аб Еўрапейскім Саюзе, адносінах з Беларуссю, а таксама некаторых праграмах і праектах можна знайсці на наступных вэб-старонках:

Сервер Еўрапейскага Саюза EUROPA

<http://www.europa.eu>

Еўрапейская Камісія

<http://ec.europa.eu>

Прадстаўніцтва Еўрапейскай Камісіі ў Беларусі

<http://www.delbl.ec.europa.eu>

Генеральны дырэктарат

Еўрапейскай Камісіі па знешніх сувязях

http://ec.europa.eu/external_relations/belarus

Каардынацыйнае Бюро Праграмы TACIS

Еўрапейскага Саюза ў Рэспубліцы

<http://cu4eu.net>

Цэнтр еўрапейскай дакументацыі і інфармацыі

Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта

<http://www.ced.bsu.by>

Праграма трансгранічнага супрацоўніцтва

«Латвія — Літва — Беларусь»

<http://www.enpi-cbc.eu>

Праграма трансгранічнага супрацоўніцтва

«Польшча — Украіна — Беларусь»

<http://www.cpe.gov.pl>

Развіццё супрацоўніцтва ЕС з краінамі-

ўдзельніцамі Еўрапейскага інструмента

суседства і партнёрства

<http://www.enpi-programming.eu>

Праграма транснацыянальнага

супрацоўніцтва «Рэгіён Балтыйскага мора»

<http://eu.baltic.net>

Інфармацыйная платформа развіцця беларуска-

еўрапейскага супрацоўніцтва і партнёрства

<http://www.eurobelarus.info>

Інтэрнэт-рэсурс «Беларуская

інфармацыйная кампанія БелаПАН»

<http://belapan.by/eu>

ISBN 978-92-79-13416-6

9 789279 134166

Прадстаўніцтва
Еўрапейскай Камісіі ва Украіне
Україна 01024 Кіеў
вул. Круглаўніверсітэцкая, 10
Тэл.: +380 (44) 390 8010
Факс: +380 (44) 253 4547
E-mail: delegation-ukraine@ec.europa.eu

Прадстаўніцтва
Еўрапейскай Камісіі ў Беларусі
Рэспубліка Беларусь 220030 Мінск
вул. Энгельса, 34а
Тэл. +375 (17) 328 6613
Факс +375 (17) 289 1281
E-mail: delegation-belarus@ec.europa.eu